

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Darmowe oprogramowanie. Leksykon

Autor: Bartosz Danowski

ISBN: 83-246-0276-3

Format: A5, stron: 344

Nie łam praw! Skorzystaj z darmowego oprogramowania!

- Opisy setek darmowych programów
- Adresy producentów
- Ogromny zbiór oprogramowania na DVD

Problem legalności oprogramowania pojawia się w mediach bardzo często. Jak pokazują kontrole i badania, z pirackich programów korzystają nie tylko indywidualni użytkownicy, ale również przedsiębiorstwa. Świadomość tego, że stworzenie użytecznej aplikacji jest ogromną pracą zasługującą na dobre wynagrodzenie, nadal praktycznie nie istnieje. Nie zmienia to faktu, iż nielegalne korzystanie z aplikacji jest kradzieżą. Na szczęście wielu twórców oprogramowania świadomie rezygnuje z zysków, udostępniając produkty bezpłatnie. Często okazuje się, że w niczym nie ustępują one komercyjnym odpowiednikom. Jednak znalezienie w sieci przydatnego programu nie jest wbrew pozorom łatwe.

Książka „Darmowe oprogramowanie. Leksykon” pozwala uniknąć żmudnego przeszukiwania tysięcy witryn WWW. Znajdziesz w niej omówienie setek bezpłatnych programów, dzięki którym stworzysz wydajny warsztat pracy, nie narażając się na koszty związane z zakupem komercyjnego oprogramowania. Aplikacje podzielono na kategorie, co ułatwia poszukiwania. Na dołączonej do książki płycie DVD zamieszczono wszystkie omówione w książce programy.

- Oprogramowanie biurowe i do prowadzenia firmy
- Oprogramowanie antywirusowe
- Oprogramowanie narzędziowe
- Oprogramowanie graficzne
- Oprogramowanie internetowe i sieciowe
- Oprogramowanie multimedialne
- Oprogramowanie do zapisu płyt CD i DVD
- Oprogramowanie do tworzenia stron WWW
- Gry
- Oprogramowanie edukacyjne

Zastąp drogie, komercyjne programy ich bezpłatnymi odpowiednikami.

Porozmawiaj z innymi czytelnikami tej książki na [forum](#).

Wydawnictwo Helion
ul. Chopina 6
44-100 Gliwice
tel. (32)230-98-63
e-mail: helion@helion.pl

Spis treści

	Wstęp	7
Rozdział 1.	System operacyjny	11
Rozdział 2.	Oprogramowanie biurowe i do prowadzenia firmy	15
	Pakiety biurowe	16
	Edytory tekstu	29
	Arkusze kalkulacyjne	31
	Organizery i kalendarze	32
	DTP — skład i publikacja	37
	Prowadzenie firmy	42
	Notatki	51
	Projektowanie	52
Rozdział 3.	Ochrona komputera	57
	Ochrona antywirusowa	57
	Ochrona przed oprogramowaniem szpiegującym	60
	Ochrona przed spamem	65
Rozdział 4.	Oprogramowanie narzędziowe	71
	Archiwizacja danych	71
	Kopie zapasowe danych	74
	Kopie zapasowe partycji	78
	Zarządzanie plikami	81
	Odyskiwanie danych	85
	Szyfrowanie danych	92
	Narzędzia systemowe	96
	Rejestr systemowy	96
	Czyszczenie systemu	101
	Optymalizacja pracy systemu	107
	Partycje	112
	Monitoring i zbieranie informacji	117
	Testowanie i diagnostyka	126
	Inne narzędzia	140
	Pakiety narzędziowe	144

Rozdział 5.	Oprogramowanie graficzne	149
	Edytory	149
	Organizacja zdjęć	154
	Konwertery	157
	Grafika 3D	160
	Zrzuty ekranu	164
	Wykresy i diagramy	170
	Grafika wektorowa	172
	Narzędzia	174
Rozdział 6.	Oprogramowanie internetowe i sieciowe	181
	Przeglądarki stron WWW	181
	Obsługa poczty e-mail i grup dyskusyjnych	185
	FTP	191
	Terminale	194
	Komunikatory	197
	Czytniki kanałów RSS	200
	Pobieranie plików	204
	Firewalle	208
	Narzędzia	211
Rozdział 7.	Oprogramowanie multimedialne	219
	Odtwarzanie muzyki	219
	Odtwarzanie filmów	222
	Domowe centrum multimedialne	224
	Oglądanie telewizji	228
	Edycja plików audio	230
	Edytory wideo	234
	Narzędzia	238
	Kodeki	238
	Konwertery	246
	Katalogowanie	250
Rozdział 8.	Oprogramowanie do zapisu płyt CD i DVD	255
	Nagrywanie płyt	255
	Kopiowanie istniejących płyt	259
	Przygotowanie płyt wideo	262
	Zgrywanie zawartości płyt	266
	Autostart płyty	269
	Narzędzia	271
	Obrazy płyt	272
	Zbieranie informacji i diagnostyka	276
	Inne przydatne narzędzia	278
Rozdział 9.	Tworzenie stron WWW	281
	Edytory	281
	Pozycjonowanie stron	285
	Przygotowanie grafiki	288
	Serwery WWW	291
	Narzędzia	295

Rozdział 10. Gry	301
Gry logiczne	301
Gry zręcznościowe	309
Gry strategiczne i przygodowe	313
Rozdział 11. Oprogramowanie edukacyjne	319
Słowniki i nauka języka	319
Matematyka	322
Astronomia	325
Chemia	326
Rozdział 12. Dodatek	329
Nie działają odsyłacze do stron z programami	329
Gdzie szukać darmowych programów?	329
Problemy z uruchomieniem	330
Podsumowanie	333
Skorowidz	335

Rozdział 3.

Ochrona komputera

Ochrona komputera przed wirusami, oprogramowaniem szpiegującym lub spamem jest rzeczą na tyle oczywistą dla każdego użytkownika, że nie muszę o niej tutaj wspominać i przekonywać o konieczności zainstalowania odpowiedniego programu. Dzięki informacjom zawartym w niniejszym rozdziale poznasz darmowe programy, które z powodzeniem mogą zastąpić drogie komercyjne rozwiązanie oferowane na przykład przez firmę Symantec — <http://www.symantec.com> czy Kaspersky — <http://www.kaspersky.com>.

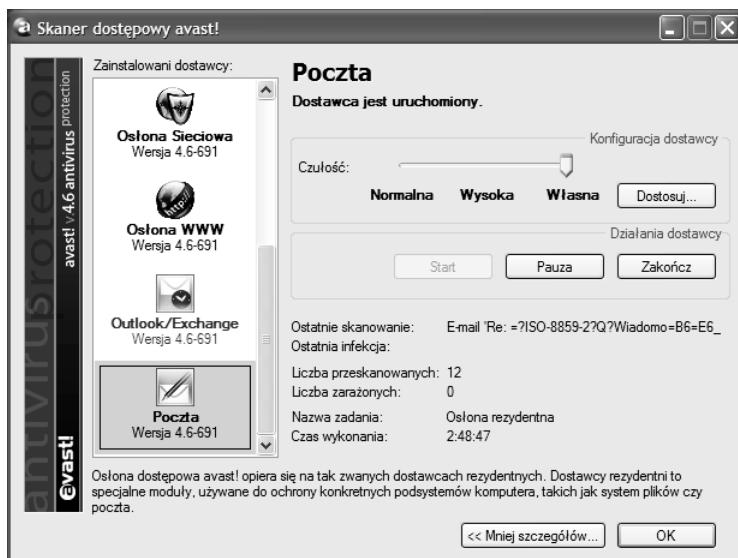
Ochrona antywirusowa

W pierwszej kolejności zajmijmy się ochroną przed wirusami, gdyż to zagrożenie jest najbardziej niebezpieczne dla każdego posiadacza komputera.

Avast 4 Home

Strona domowa: http://avast.com	
Polska wersja: http://avast.com	
Najnowsza wersja: 4.6	
Status: Darmowy do użytku w domu	
Alternatywa dla: Norton Antywirus	Rozmiar: 9,1 MB
Pomoc: —	

Moim zdaniem najlepszym darmowym programem antywirusowym jest Avast 4 Home — rysunek 3.1. Narzędzie to dostępne jest w języku polskim i może być używane legalnie w domu oraz organizacjach, które nie są nastawione na zysk. Program wymaga rejestracji, po której dokonaniu dostaniesz klucz aktywacyjny.

Rysunek 3.1. Avast 4 Home to jeden z lepszych programów antywirusowych, a przy tym można go legalnie i bezpłatnie używać

Avast pozwala na ochronę poczty przychodzącej oraz wychodzącej. Dodatkowo możemy kontrolować wiadomości pobierane i wysyłane na grupy dyskusyjne. Należy również wspomnieć o pełnej ochronie plików pobieranych z sieci i uruchamianych na komputerze. Do ciekawych i przydatnych funkcji można również zaliczyć ochronę antywirusową komunikatorów, oprogramowania P2P, przeglądanych stron WWW oraz połączenia z siecią.

Podstawową zaletą opisywanego programu jest możliwość codziennych aktualizacji bazy wirusów oraz regularnych aktualizacji samej aplikacji. Cały proces odbywa się w sposób automatyczny i nie wymaga Twojej ingerencji.

Na koniec należy wspomnieć o tym, że Avast dostępny jest wraz z polskim interfejsem użytkownika. Dzięki temu korzystanie z programu powinno być znacznie wygodniejsze i prostsze. Natomiast osoby ceniące sobie wrażenie estetyczne mają do dyspozycji kilkanaście „skórek” pozwalających na zmianę oblicza Avasta.

AVG Antivirus Free Edition

Strona domowa: http://www.grisoft.com	
Polska wersja: http://www.grisoft.com	
Najnowsza wersja: 7.344	
Status: Darmowy do użytku w domu	
Alternatywa dla: Norton Antywirus	Rozmiar: 13,1 MB
Pomoc: —	

AVG Antivirus Free Edition jest kolejnym programem antywirusowym, który nie wymaga zakupu licencji. Aplikacja może być legalnie używana na komputerach domowych i w organizacjach typu non-profit. Ważnym ograniczeniem jest to, że programu nie da się zainstalować na komputerach wykorzystujących system MS Windows 2003 lub MS Windows 2000 Server. W związku z tym w przypadku gdy chcesz używać AVG Antivirus Free Edition, a na komputerze masz zainstalowany MS Windows 2003 (swego czasu dostępna była wersja testowa działająca 120 dni), to program nie zadziała. Jedynym sensownym rozwiązaniem jest instalacja innego programu antywirusowego lub zmiana systemu operacyjnego.

AVG Antivirus Free Edition pozwala na skuteczne zabezpieczenie komputera, a zwłaszcza poczty e-mail odbieranej i wysyłanej z Twojego komputera. Darmowa wersja programu oferuje dostęp do jednej aktualizacji bazy wirusów na dzień. Jest to ilość wystarczająca, ale należy pamiętać o tym, że inne konkurencyjne programy antywirusowe pozwalają na nielimitowaną aktualizację swoich baz. Bardzo dobrym przykładem jest tutaj Avast.

Program dostępny jest w wersji polskiej, dzięki czemu korzystanie z niego jest dodatkowo uproszczone.

Mks-Vir Skaner On-Line

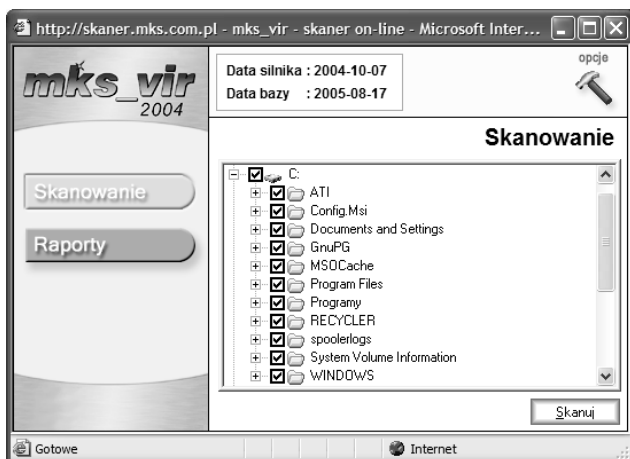
Strona domowa: http://skaner.mks.com.pl	
Polska wersja: http://skaner.mks.com.pl	
Najnowsza wersja: —	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	
Alternatywa dla: Norton Antywirus	
Pomoc: —	Rozmiar: —

Nie zawsze mamy pod ręką program antywirusowy, a sytuacja zmusza nas do tego, aby sprawdzić komputer, na którym pracujemy. W takim wypadku pozostaje nam pobrać odpowiedni program, zainstalować go i sprawdzić komputer lub skorzystać ze znacznie wygodniejszej alternatywy, jaką jest internetowy skaner antywirusowy. Jednym z bardziej popularnych rozwiązań dostępnych na polskim rynku jest Mks-Vir Skaner On-Line — rysunek 3.2. Narzędzie to jest dostępne bezpłatnie i można z niego korzystać zarówno w domu, jak i w firmie.

Skaner potrzebuje do działania przeglądarki MS Internet Explorer i tylko w niej można z tej aplikacji skorzystać. Za taki stan rzeczy odpowiada to, że skaner wykorzystuje technologię ActiveX, która jest wspierana wyłącznie przez MS Internet Explorera.

Za pomocą internetowego skanera możesz sprawdzić pliki zapisane na dysku i w razie konieczności usunąć z nich wirusa. Skaner działa bardzo sprawnie i jest regularnie aktualizowany.

Pamiętaj, że Mks-Vir Skaner On-Line jest narzędziem doraźnym i nie zapewnia rezydentnej ochrony Twojego komputera.

Rysunek 3.2. Mks-Vir Skaner On-Line jest programem antywirusowym działającym przez Internet

Ochrona przed oprogramowaniem szpiegującym

Mianem spyware określane jest oprogramowanie, które po cichu samo instaluje się na komputerze i pozwala na gromadzenie i wysyłanie do autora różnych informacji. Zazwyczaj są to dane na temat tego, co oglądamy w sieci, ale zdarzają się programy wykradające hasła, numery kont bankowych czy też pozwalające na przejęcie kontroli nad naszym komputerem i późniejsze wykorzystanie tak zarażonej maszyny np. do rozsyłania spamu lub przeprowadzenia ataków na inne serwery w sieci. Innymi przykrymi objawami rozplenienia się spyware na komputerze są natrętnie pojawiające się reklamy.

Jednym słowem spyware to poważne zagrożenie i należy się przed nim bronić. Na szczęście wśród darmowych programów znajdziemy sporo dobrych narzędzi przydatnych podczas wykrywania i zwalczania oprogramowania szpiegującego.

Ad-Aware SE Personal

Strona domowa: http://www.lavasoftusa.com	
Polska wersja: http://www.lavasoftusa.com	
Najnowsza wersja: 1.06r1	
Status: Darmowy do użytku w domu	
Alternatywa dla: MS AntiSpyware	Rozmiar: 2,7 MB
Pomoc: —	

Ad-Aware SE Personal — rysunek 3.3 — to jedno z pierwszych narzędzi przeznaczonych do usuwania oprogramowania szpiegującego.

Rysunek 3.3. *Ad-Aware SE Personal to wygodne i skuteczne narzędzie do walki z programami szpiegującymi*

Za pomocą Ad-Aware możemy pozbyć się z naszego komputera różnych programów, skryptów oraz plików, które powstały w celu śledzenia naszych poczynąń w sieci, zasytywania nas reklamami, wykradania danych z naszego komputera itp.

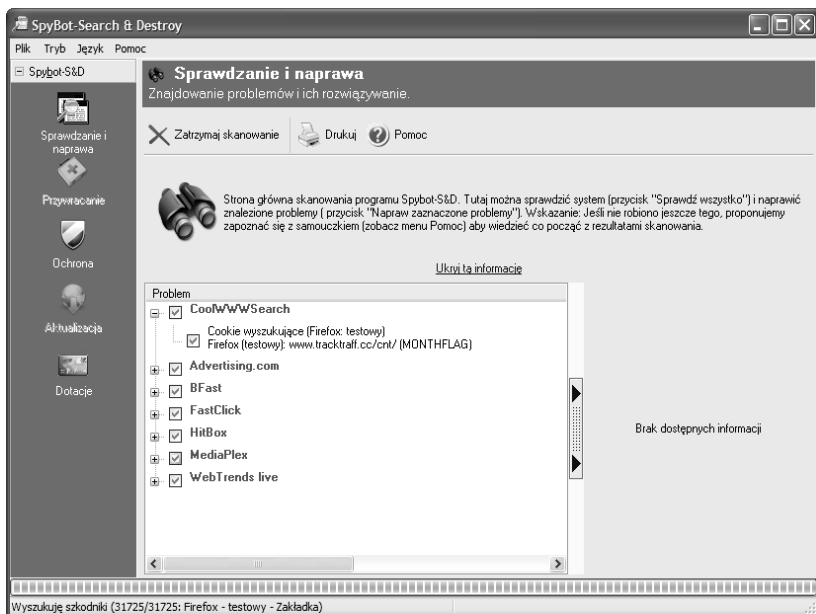
Wersja darmowa pozwala na dostęp do bardzo częstych aktualizacji, dzięki czemu zawsze możemy na bieżąco usuwać najnowsze odmiany szkodliwego oprogramowania. Niestety w przypadku darmowej wersji nie ma możliwości ochrony systemu w czasie rzeczywistym. Innymi słowy, możemy usuwać wyłącznie skutki bytności szkodliwych programów. Ochrona rezydentna jest dostępna dla osób, które zdecydują się zakupić licencję na opisany program.

Program jest dostępny w polskiej wersji językowej. Wersja, która się tutaj pojawiła, jest akurat angielska, ponieważ do chwili zakończenia prac nad książką nie ukazał się jeszcze odpowiedni plik językowy. Patrząc na poprzednie wydania, mogę powiedzieć, że odpowiedni plik z całą pewnością zostanie udostępniony w najbliższych dniach.

SpyBot Search & Destroy

Strona domowa: http://www.spybot.info	
Polska wersja: http://www.spybot.info/pl/	
Najnowsza wersja: 1.4	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	Rozmiar: 2,7 MB
Alternatywa dla: Ad-Aware, MS AntiSpyware	
Pomoc: —	

SpyBot Search & Destroy — rysunek 3.4 — to kolejne bardzo dobre narzędzie do walki z programami szpiegującymi. W przeciwieństwie do opisanego wcześniej Ad-Aware program może być legalnie używany przez użytkowników domowych i firmy, co bez wątpienia jest jego dużą zaletą.

Rysunek 3.4. *SpyBot Search & Destroy* godny zastępcą dobrze wszystkim znanego *Ad-Aware*

SpyBot pozwala na usuwanie złośliwych programów, skryptów i plików cookie. Poza tym program ten umożliwia ochronę rezydentną i tworzy wygodne kopie bezpieczeństwa, dzięki czemu w przypadku awarii możemy wrócić do ostatniej działającej kopii systemu.

Zaletą jest polski interfejs, częste aktualizacje oraz prostota obsługi. Moim zdaniem to lepsze rozwiązanie niż *Ad-Aware*, choć nic nie stoi na przeszkodzie, aby przetestować oba narzędzia i wyrobić sobie o nich własne zdanie.

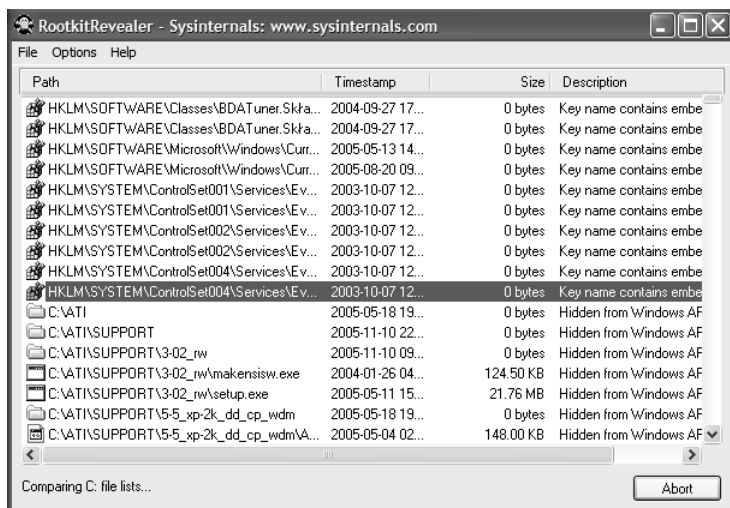
RootkitRevealer 1.56

Strona domowa: http://www.sysinternals.com	
Polska wersja: —	
Najnowsza wersja: 1.56	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	
Alternatywa dla: MS AntiSpyware	
Pomoc: —	Rozmiar: 0,2 MB

Ostatnie dni pokazały, że nawet legalnie nabyty produkt może być źródłem zagrożenia komputera. Mam tutaj na myśli słynne zabezpieczenie stosowane przez firmę Sony do ochrony wydawanych przez nią płyt audio. Rozwiązanie to bez wiedzy użytkownika instalowało w systemie program typu rootkit celem ukrycia zabezpieczenia. Bardzo szybko okazało się, że rootkit ten był dziurawy i pozwalał na przejęcie kontroli nad komputerem nieświadomego użytkownika.

Zanim przejdę do opisu programu, należy Ci się wyjaśnienie pojęcia rootkit. **Rootkit** jest specjalnym programem wykorzystywanym przez hakerów do ukrycia w systemie innych procesów lub plików. Ukryte w ten sposób procesy lub pliki są niewidoczne nawet dla administratora komputera, a co za tym idzie nie wiadomo o ich istnieniu.

Rootkit Revealer — rysunek 3.5 — to program, za pomocą którego możemy wykryć wszystkie aplikacje typu rootkit zainstalowane na naszym komputerze. Po przeskanowaniu systemu na ekranie monitora pojawi się pełna lista niebezpiecznych plików.

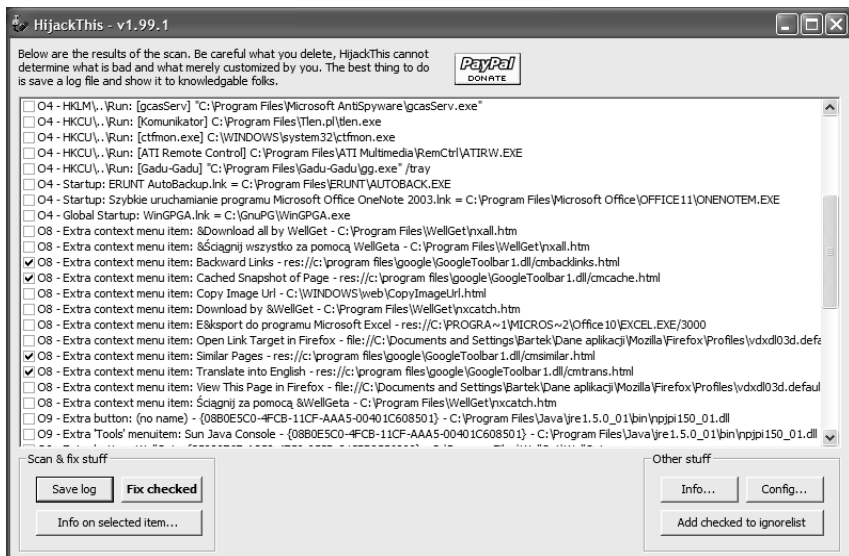

Rysunek 3.5. Rootkit Revealer to narzędzie do wyszukiwania złośliwych programów

HijackThis

Strona domowa: http://www.spywareinfo.com/~merijn	
Polska wersja: —	
Najnowsza wersja: 1.99.1	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	
Alternatywa dla: —	Rozmiar: 0,2 MB
Pomoc: http://www.searchengines.pl/phpbb203/index.php?showtopic=15989	

HijackThis — rysunek 3.6 — to narzędzie, za pomocą którego możesz odzyskać podmienioną stronę startową oraz pozbyć się komponentów ActiveX, dodatkowych pasków narzędziowych, dialerów i wielu innych. Program przeznaczony jest dla zaawansowanych użytkowników, dlatego proponuję, abyś przed użyciem zapoznał się z opisami dostępnymi w sieci. Dzięki temu unikniesz przykrych niespodzianek wynikających z nieumiejętnego używania.

Rysunek 3.6. HijackThis to narzędzie do odzyskiwania „porwanych” programów

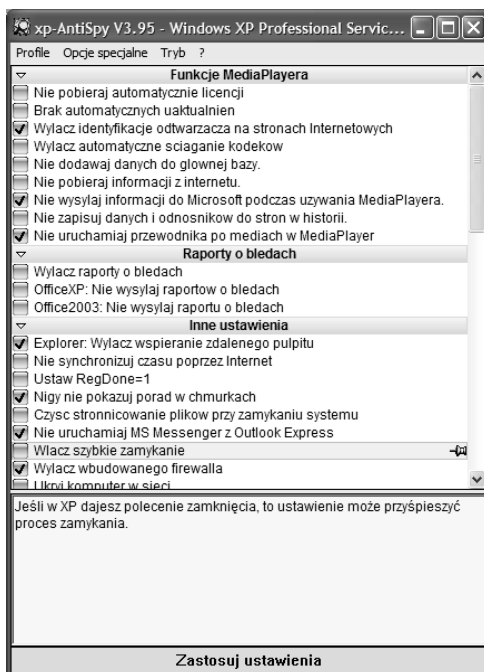
XP-AntiSpy 3.95

Strona domowa: http://www.xp-antispy.org	
Polska wersja: http://www.xp-antispy.org	
Najnowsza wersja: 3.95	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	Rozmiar: 0,4 MB
Alternatywa dla: —	
Pomoc: —	

Z chwilą udostępnienia MS Windows XP w sieci pojawiły się różne informacje na temat tego, że system ten w różnych okolicznościach wysyła do Microsoftu informacje na temat konfiguracji komputera, użytkownika, przeglądanych stron i wielu innych. Stosunkowo szybko część z tych informacji została potwierdzona, a internauci otrzymali doskonałe narzędzie o nazwie XP-AntiSpy — rysunek 3.7 — za pomocą którego w prosty sposób można wyłączyć różne funkcje systemu mogące być potencjalnym zagrożeniem naszej prywatności i bezpieczeństwa.

Rysunek 3.7.

*XP-AntiSpy
— pozwala na
wyłączenie funkcji
systemu MS Windows
XP, co do których
działania zrodziło się
wiele wątpliwości,
jeśli chodzi
o anonimowość*

Ochrona przed spamem

Zapewne każdy użytkownik Internetu znalazł w swojej skrzynce list elektroniczny — e-mail, którego nie zamawiał i który go nie interesuje. Zazwyczaj taka poczta trafia do naszej skrzynki z bliżej nieokreślonego źródła i może być napisana w różnych językach. Najczęściej niechciana poczta zawiera reklamy produktów lub usług, choć zdarzają się również inne typy reklamowych listów. Taka niechciana poczta została przez internautów ochrzczona mianem **spamu**.

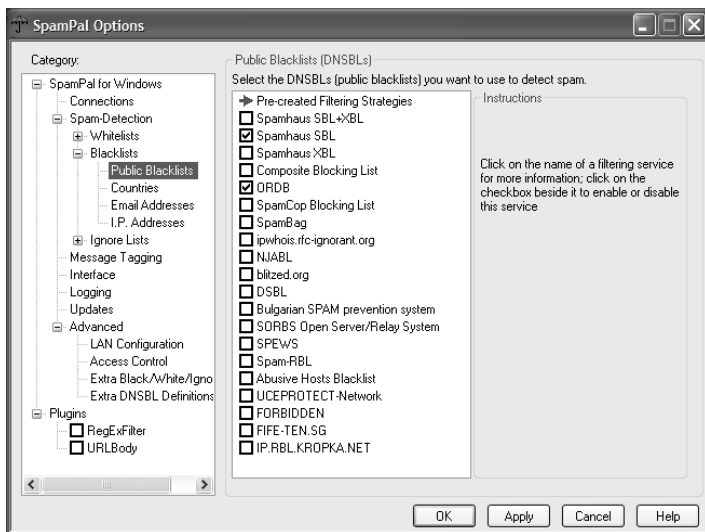
Zjawisko spamu w ostatnich latach drastycznie się nasila i doprowadziło do sytuacji, w której coraz więcej państw zaczyna wprowadzać regulacje prawne mające na celu ograniczenie plagi niechcianych listów elektronicznych. Również użytkownicy Internetu nie pozostają bierni i starają się walczyć na własną rękę z uciążliwością płynącą ze spamowego zalewu.

W dalszej części książki przedstawiłem kilka narzędzi, za pomocą których możesz walczyć ze spamem i chronić swoją prywatność.

SpamPal

Strona domowa: http://www.spampal.org	
Polska wersja: —	
Najnowsza wersja: 1.594	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	
Alternatywa dla: Norton Internet Security, Śmieciarek NxG, Milo Spam Killer	Rozmiar: 0,8 MB
Pomoc: http://danowski.pl/ksiazka/spam	

SpamPal — rysunek 3.8 — jest narzędziem, które może godnie konkurować z takimi rozwiązaniami dla systemów uniksowych jak procmail. Program jest całkowicie darmowy zarówno dla użytkowników domowych, jak i biznesowych.

Rysunek 3.8. SpamPal — to najlepsze darmowe narzędzie do filtrowania niechcianej poczty

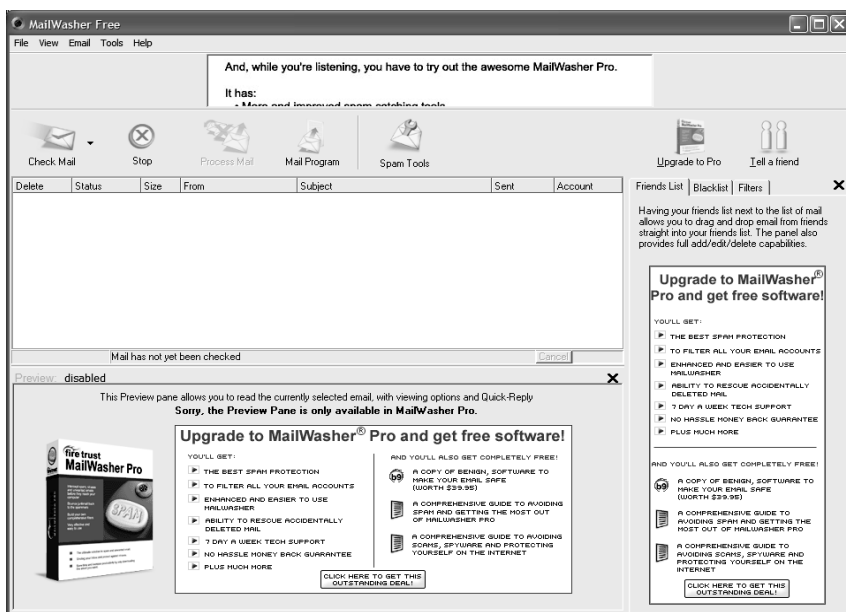
Aplikacja wykorzystuje kilka różnych czarnych list i na tej podstawie klasyfikuje otrzymaną pocztę. Jeżeli list zostanie rozpoznany jako spam, to automatycznie może zostać przeniesiony do oddzielnego folderu lub usunięty. Dodatkowo SpamPal pozwala na stworzenie i wykorzystanie tak zwanej białej listy. Możesz na niej umieszczać adresy swoich znajomych, od których zawsze chcesz przepuszczać pocztę.

Ogromną zaletą programu SpamPal jest możliwość współpracy z wtyczkami. Dzięki temu istnieje możliwość filtrowania poczty na podstawie statystycznej analizy treści wiadomości, eliminowania wiadomości zawierających zdefiniowane przez Ciebie słowa oraz wykorzystania światowych baz danych zawierających informacje o spamie — RBL-i.

MailWasher

Strona domowa: http://www.mailwasher.net	
Polska wersja: —	
Najnowsza wersja: 5.1	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	
Alternatywa dla: Norton Internet Security, Śmieciarek NxG, SpamPal, Milo Spam Killer	Rozmiar: 3,3 MB
Pomoc: —	

MailWasher — rysunek 3.9 — to kolejny program, za pomocą którego możemy legalnie i bezpłatnie zabezpieczyć się przed otrzymywaniem niechcianej poczty.

Rysunek 3.9. MailWasher to konkurent SpamPal w walce z niechcianą pocztą

Do najważniejszych możliwości MailWashera można zaliczyć:

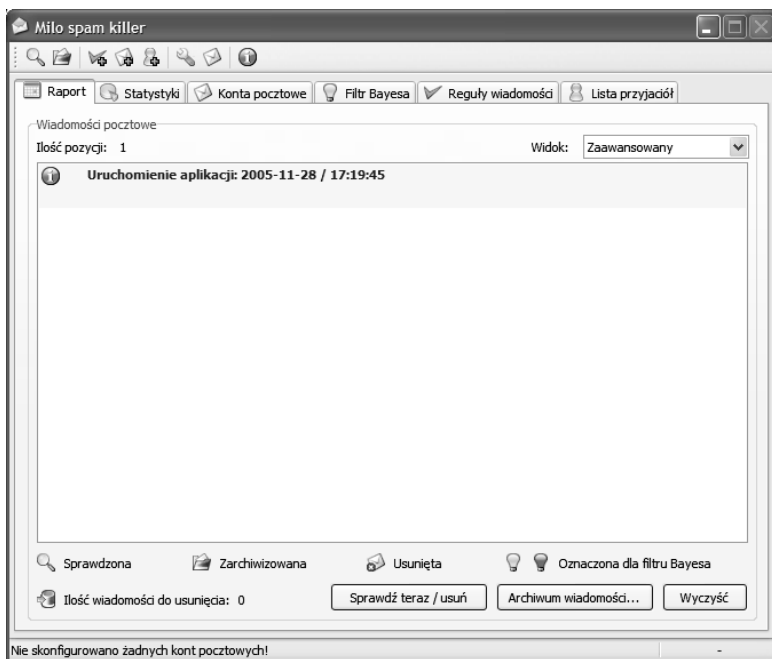
- ♦ tworzenie białych i czarnych list,
- ♦ przeglądanie i kasowanie wiadomości na serwerze,
- ♦ wykrywanie zarażonych wiadomości,
- ♦ tworzenie własnych filtrów.

Niestety darmowa wersja aplikacji nie posiada rozwiązań wykorzystujących analizę statystyczną, a co za tym idzie jesteśmy zmuszeni ręcznie zdefiniować wszystkie filtry i przewidzieć różne możliwości.

Milo Spam Killer

Strona domowa: http://www.milospamkiller.com	
Polska wersja: http://www.milospamkiller.com	
Najnowsza wersja: 0.7.2	
Status: Darmowy do użytku w domu i w firmie	Rozmiar: 3,3 MB
Alternatywa dla: Norton Internet Security, Śmieciarek NxG, SpamPal, MailWasher	
Pomoc: —	

Polski program o nazwie Milo Spam Killer — rysunek 3.10 — powstał parę lat temu i od tego czasu przebył długą drogę od prostego narzędzia służącego do znakowania poczty na podstawie zdefiniowanych filtrów do rozbudowanej aplikacji mogącej konkurować z samym SpamPalem.

Rysunek 3.10. *Milo Spam Killer to polski konkurent SpamPala*

Decydując się na używanie Milo Spam Killer, otrzymujemy dostęp do filtrowania poczty na podstawie własnych reguł, analizy statystycznej oraz białych list. Poza tym otrzymujemy przejrzyste statystyki skuteczności programu oraz możliwość odzyskiwania przypadkowo usuniętych wiadomości.

Bezsprzeczną zaletą Milo Spam Killer jest prosty interfejs w języku polskim i łatwa konfiguracja. Dzięki temu wszyscy początkujący użytkownicy poradzą sobie z uruchomieniem aplikacji oraz wprowadzeniem odpowiednich ustawień.